

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS

2021 m. liepos 28 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Audriaus Bakavecko, Artūro Drigoto (kolegijos pirmininkas) ir Dalios Višinskienės (pranešėja), teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo pareiškėjo Viešojo intereso gynimo fondo atskirąjį skundą dėl Regionų apygardos administracinio teismo Panevėžio rūmų 2021 m. gegužės 19 d. nutarties administracinėje byloje pagal pareiškėjo Viešojo intereso gynimo fondo skundą atsakovui Valstybinei miškų tarnybai dėl įsakymo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

Pareiškėjas Viešojo intereso gynimo fondas (toliau – ir pareiškėjas, Fondas) su skundu kreipėsi į teismą, prašydamas: 1) panaikinti Valstybinės miškų tarnybos (toliau – ir Tarnyba) direktoriaus 2021 m. kovo 19 d. įsakymą Nr. 87-21-V „Dėl VĮ Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomo Ignalinos regioninio padalinio administruojamų miškų, vidinės miškotvarkos projekto patvirtinimo“ (toliau – ir Įsakymas); 2) įpareigoti valstybės įmonę Valstybinių miškų urėdiją (toliau – ir Urėdija) kreiptis į instituciją, atsakingą už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, dėl reikšmingumo išvados, patvirtinančios, kad pagal Miškotvarkos projektą numatytos planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms, ir šis poveikis negali būti reikšmingas, o gavus išvadą, kad poveikis bus reikšmingas, – atlikti Miškotvarkos projekto poveikio aplinkai vertinimo procedūras; 3) įpareigoti Urėdiją kreiptis į instituciją, atsakingą už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, dėl reikšmingumo išvados, patvirtinančios, kad pagal Miškotvarkos projektą numatytos planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms, ir šis poveikis negali būti reikšmingas, o gavus išvadą, kad poveikis bus reikšmingas, – atlikti Miškotvarkos projekto strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūras.

Regionų apygardos administracinio teismo Panevėžio rūmai 2021 m. gegužės 3 d. nutartimi įpareigojo pareiškėją ištaisyti skundo trūkumus.

Teismas nustatė, kad pareiškėjas 2020 m. gruodžio 10 d. kreipėsi į Urėdiją, prašydamas atlikti Miškotvarkos projekto poveikio aplinkai vertinimo ir strateginio pasekmių aplinkai vertinimo

procedūras. Urėdija 2021 m. vasario 3 d. raštu Nr. 9.12-S(E)-21-167 „Dėl pastabų, pasiūlymų, reikalavimų Ignalinos vidinės miškotvarkos projektui“ nurodė, kad Urėdijos valdomų Ignalinos regioninio padalinio administruojamų miškų vidinės miškotvarkos projekto poveikio aplinkai vertinimo ir strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūros neprivalo būti atliekamos, vadovaujantis Miškotvarkos projekto rengimo taisyklių nuostatomis, Projektas bus teikiamas Valstybinei miškų tarnybai derinimui ir tvirtinimui.

Teismas nurodė, kad pareiškėjas skundu prašo įpareigoti Urėdiją atlikti Miškotvarkos projekto poveikio aplinkai vertinimo ir Miškotvarkos projekto strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūras, t. y. veiksmus, kuriuos pastarasis nurodė nesant privalomus, atsakydamas pareiškėjui 2021 m. vasario 3 d. raštu Nr. 9.12-S(E)-2-167. Dėl to teismas sprendė, kad pareiškėjui teises ir pareigas galbūt sukelia 2021 m. vasario 3 d. raštas Nr. 9.12-S(E)-2-167, kuris turėtų būti skundžiamas teismui, ir įpareigojo pareiškėją ištaisyti skundo trūkumus.

Pareiškėjas Fondas pateikė Regionų apygardos administraciniam teismui raštą „Dėl teismo nustatytų trūkumų“, kuriame paaiškino, jog Rašto apskundimo terminas yra akivaizdžiai praleistas ir negali būti atnaujintas, joks teisinis reguliavimas nenumato privalomo tokio tarpinio atsakymo apskundimo. Taip pat pareiškėjas nurodė, kad jo pasirinktas teisių gynimo būdas ir reikalavimų apimtis yra tinkami ir pakankami. Pareiškėjo manymu, byla yra susijusi su aplinkos klausimais ir turėtų būti išnagrinėta pagal skundo dalyką ir pagrindus, pasisakant dėl ginčo esmės.

II.

Regionų apygardos administracinio teismo Panevėžio rūmai 2021 m. gegužės 19 d. nutartimi pareiškėjo skundo dalį, kuria prašoma: 1) įpareigoti Urėdiją kreiptis į instituciją, atsakingą už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą dėl reikšmingumo išvados, patvirtinančios, kad pagal Miškotvarkos projektą numatytos planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms, ir šis poveikis negali būti reikšmingas, o gavus išvadą, kad poveikis bus reikšmingas, – atlikti Miškotvarkos projekto poveikio aplinkai vertinimo procedūras; 2) įpareigoti Urėdiją kreiptis į instituciją, atsakingą už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, dėl reikšmingumo išvados, patvirtinančios, kad pagal Miškotvarkos projektą numatytos planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms, ir šis poveikis negali būti reikšmingas, o gavus išvadą, kad poveikis bus reikšmingas, – atlikti Miškotvarkos projekto strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūras, laikė nepaduota; kitą skundo dalį priėmė nagrinėti.

Teismas nurodė, kad Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje ne kartą konstatuota, jog reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti veiksmus yra reiškiamas tada, kai tam tikra institucija neatlieka veiksmų pagal savo kompetenciją, vilkina ar atsisako juos atlikti. Tokiu atveju paprastai iš esmės yra skundžiamas tam tikras institucijos neveikimas. Tuo atveju, kai skunde teismui pareiškėjas reiškia reikalavimą dėl įpareigojimo atlikti veiksmus, kuris tiesiogiai susijęs su pareiškėjui priimtu individualiu administraciniu aktu, jis teisės aktais nustatyta tvarka kartu privalo reikšti reikalavimą ir dėl tokio individualaus administracinio akto. Tokiu atveju skunde teismui išreikštas reikalavimas dėl individualaus administracinio akto, su kuriuo siejamas reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti veiksmus, yra pagrindinis, o reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti veiksmus – išvestinis.

Teismas nustatė, kad skunde nurodytus reikalavimus pareiškėjas Urėdijai pateikė 2020 m. gruodžio 10 d. raštu „Pastabos, pasiūlymai, reikalavimai dėl Ignalinos vidinės miškotvarkos projekto“. Urėdija Raštu išnagrinėjo pateiktas pastabas, pasiūlymus, reikalavimus ir nurodė, kad Urėdijos valdomų Ignalinos regioninio padalinio administruojamų miškų vidinės miškotvarkos

projekto (toliau – ir Miškotvarkos projektas) poveikio aplinkai vertinimo ir strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūros neprivalo būti atliekamos, vadovaujantis Miškotvarkos projektų derinimo taisyklių nuostatomis, projektas bus teikiamas Tarnybai derinimui ir tvirtinimui. Rašte nurodyta, kad jis gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) nustatyta tvarka.

Teismas vadovavosi aplinkos ministro 2018 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. D1-7 7 punktu, nustatė, kad Urėdija, kaip viešojo administravimo subjektas, 2021 m. vasario 3 d. priėmė galutinį jos kompetencijai priskirtą individualų administracinį aktą, t. y. atliko veiksmus pagal savo kompetenciją. Nesutikdamas su priimtu administraciniu aktu, pareiškėjas turėjo teisę jį apskųsti ABTĮ nustatyta tvarka, o reikalavimus dėl įpareigojimo atlikti veiksmus reikšti kaip išvestinius. Teismas pažymėjo, kad, pareiškėjui atsisakius tikslinti pateikto skundo reikalavimus, t. y. prašyti panaikinti ir Urėdijos Raštą, teisme negali būti nagrinėjamas tik išvestinis reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti veiksmus, nes toks teismo sprendimas, nepanaikinus minėto akto, pareiškėjui nesukeltų tų teisinių pasekmių, dėl kurių pareiškėjas kreipėsi į teismą.

Teismas vadovavosi ABTĮ 46 straipsnio 2 dalimi, atsižvelgė į tai, kad skundo reikalavimai įpareigoti Urėdiją atlikti poveikio aplinkai vertinimo ir strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūras teismo nepriimti, teismas nelaikė Urėdijos proceso šalimi, kadangi pareiškėjo keliamas ginčas nėra susijęs su įstaigos teisės aktu arba veiksmu (neveikimu) ar vilkinimu atlikti veiksmą, kurie yra skundžiami teisme.

Teismas nurodė, kad kita pareiškėjo skundo dalis iš esmės atitinka ABTĮ 9 straipsnio 2 dalies, 24, 25 ir 35 straipsnių reikalavimus, todėl ją priėmė nagrinėti.

III.

Pareiškėjas Fondas atskiruoju skundu prašo Regionų apygardos administracinio teismo Panevėžio rūmų 2021 m. gegužės 19 d. nutarties dalį, kuria pareiškėjo skundo dalis laikyta nepaduota, panaikinti ir šią skundo dalį priimti ir perduoti nagrinėti pirmosios instancijos teismui.

Pareiškėjas nurodo, kad nagrinėjamame administraciniame teisiniame santykiyje administracinę funkciją atliko ne Urėdija, o Tarnyba, tačiau susiklosčiusio teisinio santykio atveju Urėdijos, kaip projekto rengėjo, funkcija nėra administracinė, o jos Raštas nėra administracinę galią sukuriantis teisės aktas. Pareiškėjas pažymi, kad Tarnybos priimtas administracinis sprendimas yra galutinis administracinėje procedūroje, kuris turėjo būti priimtas peržiūrėjus Urėdijos Raštą. Tai reiškia, kad Tarnyba pritarė Urėdijos atsisakymui atlikti pareiškėjo prašomus veiksmus, todėl nėra pagrindo laikyti, jog nėra priimtas administravimo subjekto atsisakymas atlikti prašomus veiksmus, o pareiškėjo atitinkamas reikalavimas negali būti nagrinėjamas teisme. Pareiškėjas atkreipia dėmesį, kad byloje yra duomenys apie jo kreipimąsi į atsakovą dėl atrankos poveikio aplinkai vertinimo atlikimo bei organizatoriaus priimtą atsisakymą atlikti atitinkamas poveikio aplinkai vertinimo procedūras dėl planuojamos ūkinės veiklos, toks skundo reikalavimas gali būti ginčo dalyku ir toks reikalavimas gali būti teismo nagrinėjamas.

Pareiškėjas vadovaujasi aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. D1-406 patvirtintų Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių (toliau – ir Taisyklės) 20, 41 punktais ir pažymi, kad šiuo atveju projekto rengėjas yra Urėdija, tačiau galutinį sprendimą priėmė Tarnyba, kuri turėjo teisinę pareigą revizuoti Miškotvarkos projekto atitikimą, viešojo svarstymo išvadas bei pasiūlymus, o taip pat prieš derinant Miškotvarkos projektą patikrinti suprojektuotų ūkinių priemonių teisingumą, jų atitiktį aplinkosauginiams reikalavimams, ūkinės veiklos apribojimams saugomose teritorijose. Pareiškėjo manymu, teismo teiginys dėl to, kad pareiškėjui teisės ir pareigos galimai sukelia Urėdijos Raštas, kuris turėtų būti skundžiamas teismui, nepatenka į tą trūkumų kategoriją, kuri galėtų būti kliūtimi išnagrinėti bylą iš esmės pagal pateiktus reikalavimus.

Pareiškėjo teigimu, Urėdijos Raštas jam teisių ir pareigų nesukelia, kadangi toks Urėdijos atsakymas privalėjo būti revizuojamas Tarnybos prieš priimant Įsakymą.

Atsakovas Tarnyba atsiliepiamu į atskirąjį skundą prašo atskirąjį skundą atmesti ir Regionų apygardos administracinio teismo Panevėžio rūmų 2021 m. gegužės 19 d. nutartį palikti nepakeistą.

Atsakovas pažymi, kad Urėdija yra gavusi visas išvadas iš visų institucijų, kurių išvados yra privalomos vadovaujantis teisės aktų reikalavimais rengiant Miškotvarkos projektą. Atsakovas vadovaujasi Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 3 straipsnio 1 dalimi, 7 straipsnio 2 dalimi, atkreipia dėmesį, kad Įstatymo 1 priede nepaminieta jokia planuojama ūkinė veikla, susijusi su miško kirtimu ar kitais miškotvarkos projektais, o Įstatymo 2 priedo 1.7 punkte nurodyta planuojama ūkinė veikla – miško iškirtimas siekiant pakeisti žemės naudojimą, kai iškertamas 1 ha ar didesnis plotas, t. y. atranka dėl poveikio aplinkai vertinimo turi būti atlikta, jei įvykdytos dvi sąlygos: 1) miškas iškertamas siekiant pakeisti žemės naudojimą; 2) iškertamas plotas ne mažesnis kaip 1 ha. Jeigu Įstatymo 2 priedo 1.7 papunktyje nurodyta planuojama ūkinė veikla būtų planuojama vykdyti Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoje, planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas) privalėtų kreiptis į saugomų teritorijų instituciją dėl reikšmingumo nustatymo.

Atsakovas vadovaujasi aplinkos ministro 2006 m. gegužės 22 d. įsakymu Nr. D1-255 patvirtinto Planų ar programų ir planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo (toliau – ir Aprašas) 30, 37 punktais ir teigia, kad Aprašas numato reikalavimą kreiptis dėl plano ar projekto, kuriuo numatoma veikla nepatenka nei į Įstatymo 1, nei į 2 priedą, įgyvendinimo poveikio „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tik tais atvejais, kai planu ar projektu numatoma statinių statyba. Atsakovas daro išvadą, kad vidinės miškotvarkos projekto sprendiniams, kai šiais sprendiniais neketinama keisti žemės naudojimo, nors teritorija kurioje vykdomi sprendiniai ir yra Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoje, reikšmingumo nustatymas ir poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas ir nėra teisinio pagrindo ūkinės veiklos subjektams nurodyti kreiptis į institucijas, atsakingas už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą dėl planuojamos ūkinės veiklos reikšmingumo nustatymo.

Atsakovas atkreipia dėmesį, kad visą šalies teritoriją dengiančioms apskričių miškų tvarkymo schemoms jau yra atliktas sprendinių įgyvendinimo poveikio „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo įvertinimas. Naujai strateginių pasekmių aplinkai vertinimas bus atliekamas tuomet, kai, vadovaujantis Taisyklėmis, bus tikslinamos miškų tvarkymo schemas. Kadangi Urėdijos valdomų Ignalinos regioninio padalinio administruojamų miškų vidinės miškotvarkos projekto poveikio aplinkai vertinimo ir strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūros neprivalėjo būti atliekamos vadovaujantis Taisyklių nuostatomis, Miškotvarkos projektas buvo pateiktas Tarnybai derinti ir tvirtinti. Rengdama ir teikdama Miškotvarkos projektą derinti, Urėdija atliko visus teisės aktuose numatytus ir jai priskirtus privalomus veiksmus.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV.

Apeliacijos dalykas – Regionų apygardos administracinio teismo Panevėžio rūmų 2021 m. gegužės 19 d. nutarties dalies, kuria pareiškėjo Fondo skundo dalis dėl įpareigojimo Urėdiją atlikti veiksmus laikyta nepaduota, pagrįstumas ir teisėtumas.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundo dalį dėl įpareigojimo Urėdiją atlikti veiksmus laikė nepaduota, nustatęs, kad pareiškėjas nepašalino 2021 m. gegužės 3 d. nutartimi

nustatytus skundo trūkumus – atsisakė tikslinti pateikto skundo reikalavimus, t. y. prašyti panaikinti ir Urėdijos Raštą, ir konstatavęs, kad teisme negali būti nagrinėjamas tik išvestinis reikalavimas dėl Urėdijos įpareigojimo atlikti veiksmus.

Pareiškėjas, nesutikdamas su šia pirmosios instancijos teismo nutarties dalimi, atskirajame skunde tvirtina, kad būtent Tarnybos Įsakymas yra galutinis administracinėje procedūroje, t. y. jis turėjo būti priimtas peržiūrėjus Raštą, todėl, pareiškėjo manymu, skundo reikalavimas dėl įpareigojimo Urėdiją atlikti veiksmus gali būti ginčo dalyku ir toks reikalavimas gali būti teismo nagrinėjamas.

Teisėjų kolegija, nagrinėdama atskirojo skundo argumentus ir tikrindama ginčijamos pirmosios instancijos teismo nutarties dalies teisėtumą ir pagrįstumą, pažymi, kad įstatymų leidėjas, detalizuodamas Lietuvos Respublikos Konstitucijos 31 straipsnyje įtvirtintą asmens, kurio konstitucinės teisės ir laisvės yra pažeidžiamos, teisę kreiptis į teismą, šios teisės realizavimą administracinių ginčų srityje, įtvirtino ABTĮ 5 straipsnio 1 dalyje, kurioje nustatyta, kad kiekvienas suinteresuotas subjektas turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas. Nors teisminės gynybos universalumo ir prieinamumo principas reiškia, kad kiekvienas asmuo, norintis inicijuoti teismo procesą, turi teisę kreiptis į teismą, tačiau teisė kreiptis į teismą turi būti įgyvendinama laikantis tam tikrų procesinių reikalavimų. Aiškindamas minėtas nuostatas, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje ne kartą akcentavo, kad skundo, atitinkančio ABTĮ nustatytus reikalavimus, pateikimas yra būtinoji sąlyga teismui teisingai išspręsti skundo priėmimo klausimą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. vasario 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS²⁶¹-86/2009).

ABTĮ 33 straipsnio 1 dalyje, be kita ko, įtvirtinta, kad, jeigu skundas (prašymas, pareiškimas) neatitinka šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje, 24, 25 ir 35 straipsniuose nustatytų reikalavimų, nutartimi nustatomas terminas trūkumams pašalinti, o jeigu per teismo nustatytą terminą trūkumai nepašalinami, skundas (prašymas, pareiškimas) laikomas nepaduotu ir teisėjo nutartimi gražinamas pareiškėjui. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį, kad teismo nutartis dėl termino trūkumams pašalinti nėra skundžiama atskiruoju skundu, todėl jos teisėtumas ir pagrįstumas yra tikrinamas nagrinėjant atskirąjį skundą dėl teismo nutarties, kuria nutarta skundą laikyti nepaduotu, nepašalinus teismo nustatytų skundo trūkumų.

Nagrinėjamu atveju pirmosios instancijos teismas, konstatavęs, jog pareiškėjas per teismo nustatytą terminą nepašalino skundo trūkumų, turėjo teisinį ir faktinį pagrindą tokį skundą (jo dalį) laikyti nepaduotu. Siekiant įvertinti, ar toks teismo sprendimas šiuo atveju yra teisėtas ir pagrįstas, būtina patikrinti, ar pirmosios instancijos teismas pagrįstai nustatė skundo trūkumus ir vėliau konstatavo, jog šie trūkumai nebuvo pašalinti per nustatytą terminą.

Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas miškotvarkos projekto apibrėžimas, nurodant, kad tai dokumentas, pagal kurį organizuojama miškų ūkio veikla ir atliekami visi miškų atkūrimo, naudojimo ir miško žemių tvarkymo darbai. Vidinės miškotvarkos projektas yra vienas iš miškotvarkos projektų tipų. Tai – miškų ūkio veiklos planai, rengiami visoms valstybinių miškų valdytojų ir privačioms miškų valdoms arba ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esančiai miško žemei ir skiriami konkrečių tvarkymo priemonių sistemai jose nustatyti (Miškų įstatymo 14 str. 2 d. 2 p.). Miškų įstatymo 14 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad vidinės miškotvarkos projektai rengiami, derinami, tvirtinami, registruojami ir keičiami pagal aplinkos ministro tvirtinamas šių projektų rengimo taisykles ir jose nustatytus kriterijus. Pripažinti vidinės miškotvarkos projektus negaliojančiais gali juos tvirtinanti institucija, vadovaudamasi aplinkos ministro nustatytais kriterijais ir tvarka. Miškų įstatymo 14 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad miškotvarkos projektus rengia ir miškų inventorizaciją atlieka fiziniai ir juridiniai asmenys,

valstybių narių kitos organizacijos, neturinčios juridinio asmens statuso, ar jų padaliniai Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka.

Taisyklės reglamentuoja visų nuosavybės formų miškų vidinės miškotvarkos projektų rengimą, derinimą, tvirtinimą, registravimą, keitimą ir pripažinimą netekusias galios (Taisyklių 1 p.). Taisyklių 18 punkte įtvirtinta, kad, parengus miškotvarkos projektą (miško naudojimo apimtis ir išvados dėl miško išteklių rodiklių kaitos turi būti aprobuotos Miškotvarkos mokslinėje techninėje taryboje), valstybinių miškų valdytojas organizuoja valstybinių miškų vidinės miškotvarkos projekto viešą svarstymą. Valstybinių miškų valdytojas interneto tinklalapyje ir vietinėje spaudoje paskelbia apie parengtą valstybinių miškų vidinės miškotvarkos projektą ir galimybę su juo susipažinti (ne trumpiau kaip 10 darbo dienų), viešo svarstymo vietą ir laiką, nurodo valstybinių miškų valdytojo ir rengėjo adresus ir telefonus, elektroninio pašto ir interneto tinklalapio adresus. Viešo svarstymo metu recenzentas pateikia recenziją apie parengtą valstybinių miškų vidinės miškotvarkos projektą.

Kaip matyti iš pareiškėjo skundo pirmosios instancijos teismui, pareiškėjas siekia, kad teismas priimtų ir nagrinėtų jo skundo reikalavimus įpareigoti Urėdiją kreiptis į instituciją, atsakingą už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, dėl reikšmingumo išvados, patvirtinančios, kad pagal Miškotvarkos projektą numatytos planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms, ir šis poveikis negali būti reikšmingas, o gavus išvadą, kad poveikis bus reikšmingas, – atlikti Miškotvarkos projekto poveikio aplinkai vertinimo procedūras; taip pat įpareigoti Urėdiją kreiptis į instituciją, atsakingą už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, dėl reikšmingumo išvados, patvirtinančios, kad pagal Miškotvarkos projektą numatytos planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms, ir šis poveikis negali būti reikšmingas, o gavus išvadą, kad poveikis bus reikšmingas, – atlikti Miškotvarkos projekto strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūras.

Pagal ABTĮ 24 straipsnio 2 dalies 7 ir 8 punktus, pareiškėjas skunde privalo nurodyti reikalavimą, aplinkybes, kuriomis jis grindžia savo reikalavimą, bei tai patvirtinančius įrodymus, nes pagal pareikštus konkrečius ir aiškius reikalavimus apibrėžiamos administracinės bylos nagrinėjimo ribos. Akcentuotina, kad teisė į teisminę gynybą grindžiama dispozityvumo principu: asmuo, kurio teisės pažeistos, pats sprendžia, ar kreiptis į teismą, ir pats renkasi gynybos būdus.

Pareiškėjas, atsakydamas į pirmosios instancijos teismo pasiūlymą patikslinti minėtus reikalavimus, šių reikalavimų nepatikslino, nereiškė reikalavimo dėl Rašto, kuriuo Urėdija netenkino skunde suformuluotų reikalavimų, panaikinimo. Pareiškėjas atskirajame skunde nurodo, kad Projekto rengėjas yra Urėdija, tačiau galutinį sprendimą (Įsakymą) priėmė Tarnyba, kuri turėjo teisinę pareigą revizuoti Projektą, viešojo svarstymo išvadas bei pasiūlymus, kt., Urėdijos Raštas pareiškėjui teisių ir pareigų nesukelia, t. y. iš pareiškėjo skundo argumentų galima daryti išvadą, kad pareiškėjas laikosi pozicijos, jog Urėdijos veiksmai (neveikimas) nepažeidė pareiškėjo teisių ir teisėtų interesų. Taip pat darytina išvada, kad esminis pareiškėjo skundo reikalavimas yra susietas su Įsakymo nepagrįstumu ir neteisėtumu, o reikalavimas dėl Įsakymo panaikinimo yra priimtas nagrinėti. Iš pareiškėjo skunde ir atskirajame skunde nurodytų aplinkybių matyti, kad minėti reiškiama reikalavimai Urėdijai nėra išvestiniai iš Tarnybai pareikšto reikalavimo dėl Įsakymo panaikinimo.

Pagal ABTĮ 17 straipsnio 1 dalies 1 punktą administraciniai teismai sprendžia bylas dėl valstybinio administravimo subjektų priimtų teisės aktų ir veiksmų (neveikimo) teisėtumo, taip pat dėl šių subjektų vilkinimo atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus. ABTĮ 23 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad skundą (prašymą) dėl viešojo administravimo subjekto priimto teisės akto ar veiksmo (neveikimo), taip pat dėl viešojo administravimo subjekto vilkinimo atlikti veiksmus turi teisę

paduoti asmenys, taip pat kiti viešojo administravimo subjektai, įskaitant valstybės tarnautojus ir pareigūnus, kai jie mano, kad jų teisės ar įstatymų saugomi interesai yra pažeisti.

Taigi suinteresuotų asmenų kreipimaisi administraciniuose teismuose nagrinėjami tik tada, kai tarp šalių yra kilęs ginčas. Nesant atsakovo atsisakymo ar vilkinimo atlikti pareiškėjo pageidaujamus veiksmus, negalimas ir tokio reikalavimo nagrinėjimas teisme, nes iš esmės nėra ginčo (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁷⁵⁶-868/2011; kt.). Viešojo administravimo subjekto vilkinimu atlikti veiksmus yra suprantamas toks šio asmens neveikimas, kai viešojo administravimo subjektas nepriima sprendimo (teigiamo arba neigiamo) prašomu išspręsti klausimu per įstatymo nustatytą terminą (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS⁶⁰²-84/2012; kt.).

Atsisakymas atlikti veiksmus ir vilkinimas atlikti veiksmus nėra tapačios teisinės sąvokos. Pirmuoju atveju atsisakymas atlikti veiksmus yra vienas iš viešojo administravimo subjektui leistinų veiksmų, kurio teisėtumas bei pagrįstumas ir sudaro bylos nagrinėjimo dalyką. Antruoju atveju viešojo administravimo subjektas neatlieka visų ar dalies veiksmų, kuriuos jam priskirta atlikti. Šiuo atveju bylos nagrinėjimo dalyką sudarytų aplinkybių, ar viešojo administravimo subjektas buvo kompetentingas atlikti tam tikrus veiksmus, ar jam priskirtus klausimus sprendė įstatymų nustatyta tvarka ir laiku, nustatymas. Jei atsakovas atsisako priimti administracinį aktą ar atlikti veiksmą, nuroydamas tokio atsisakymo priežastis, šis atsisakymas negali būti vertinamas kaip neveikimas (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2003 m. birželio 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁸-406/2003; kt.). Viešojo administravimo subjekto vilkinimu atlikti veiksmus yra suprantamas toks šio asmens neveikimas, kai viešojo administravimo subjektas nepriima sprendimo (teigiamo arba neigiamo) prašomu išspręsti klausimu per įstatymo nustatytą terminą (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. sausio 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁶⁰²-84/2012; kt.).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pažymėjęs, kad savarankiškas reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti veiksmus paprastai reiškiamas tada, kai atitinkama institucija neatlieka savo veiksmų pagal kompetenciją, vilkina ar atsisako juos atlikti, tokiu atveju paprastai iš esmės yra skundžiamas tam tikras institucijos neveikimas (žr., pvz., 2018 m. gruodžio 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-849-968/2018; kt.). Pažymėtina, kad administracinių teismų praktikoje vyrauja taisyklė, jog prašant įpareigoti viešojo administravimo subjektą atlikti tam tikrus veiksmus, turi būti aiškiai nurodoma, kokie veiksmai turi būti atlikti, pateikiamas pagrindas, remiantis kuriuo reikalaujama atlikti atitinkamus veiksmus, įrodymai, pagrindžiantys aplinkybes, kad atitinkami veiksmai nebuvo atlikti ar juos atsisakyta atlikti (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. spalio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁴³⁸-1069/2014; kt.).

Atsižvelgiant į tai, kad suinteresuotų asmenų kreipimaisi administraciniuose teismuose nagrinėjami tik tada, kai tarp šalių yra kilęs ginčas, o nesant atsakovo atsisakymo ar vilkinimo atlikti pareiškėjo pageidaujamus veiksmus, negalimas ir tokio reikalavimo nagrinėjimas teisme, nes iš esmės nėra ginčo (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. rugsėjo 30 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-1199-662/2015; 2019 m. rugsėjo 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-617-415/2019; kt.), darytina išvada, jog pareiškėjo reikalavimai įpareigoti Urėdiją atlikti veiksmus nelaikytini tokiais skundo reikalavimais, kurie yra savaime pakankami administracinei bylai pradėti. Šioje byloje pareiškėjas negrindžia skundo aplinkybėmis, kad Urėdija vilkina sprendimo priėmimą, o pirmosios instancijos teismas nustatė, kad Urėdija yra priėmusi sprendimą dėl pareiškėjo skunde nurodytų veiksmų neatlikimo.

Nagrinėjamu atveju pripažintina, kad pirmosios instancijos teismas, nustatydamas terminą skundo trūkumams pašalinti, pagrįstai siekė padėti pareiškėjui įgyvendinti procesinę teisę kreiptis

į teismą teisminės gynybos, tačiau pareiškėjas suteiktos galimybės tinkamai nerealizavo, 2021 m. gegužės 3 d. nutartimi nustatytų skundo trūkumų nepašalino, todėl pirmosios instancijos teismas pagrįstai skundžiama nutartimi pareiškėjo skundo dalį laikė nepaduota ir nenustatė faktinio ir teisinio pagrindo, kad pareiškėjo reiškiami savarankiški skundo reikalavimai Urėdijai turi būti priimti nagrinėti.

Apibendrinama išdėstytus motyvus, teisėjų kolegija konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai aiškino ir taikė proceso teisės normas, todėl priėmė pagrįstą ir teisėtą pareiškėjo ginčijamą nutarties dalį, kurios naikinti atskirajame skunde nurodytais motyvais nėra faktinio ir teisinio pagrindo. Atsižvelgiant į tai, pareiškėjo atskirasis skundas atmetamas, o pirmosios instancijos teismo nutartis paliekama nepakeista.

Teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 154 straipsnio 1 punktu,

n u t a r i a:

Pareiškėjo Viešojo intereso gynimo fondo atskirąjį skundą atmesti.

Regionų apygardos administracinio teismo Panevėžio rūmų 2021 m. gegužės 19 d. nutartį palikti nepakeistą.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Audrius Bakaveckas

Artūras Drigotas

Dalia Višinskienė